

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski (przewodniczący)

SSN Adam Redzik (sprawozdawca)

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie z protestu wyborczego E. A.
przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
z udziałem Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej, Przewodniczącego
Okręgowej Komisji Wyborczej nr [...] w W. i Prokuratora Generalnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych 31 lipca 2020 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

E. A. (dalej: Wnosząca protest) 16 lipca 2020 r. wniosła protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: Prezydent RP), z powodu nieprawidłowości, która polegała na zbyt późnym poinformowaniu pracowników i pacjentów Szpitala [...] w W. o nieorganizowaniu komisji wyborczej w szpitalu.

Wnosząca protest wskazała, że opisane naruszenie miało wpływ na wynik wyborów, gdyż hospitalizowani i pracownicy tego szpitala zostali pozbawieni możliwości skorzystania z czynnego prawa wyborczego. Wniosła również o stwierdzenie przez Sąd Najwyższy nieważności wyboru Prezydenta RP.

II.1. Państwowa Komisja Wyborcza (dalej: PKW) wyraziła opinię, że protest nie spełnia wymogów formalnych, w związku z czym powinien pozostać bez dalszego biegu. Komisja wróciła uwagę m.in. na treść art. 322 § 2 oraz art. 12 Kodeksu wyborczego (dalej: k.wyb.) i podniosła, że nie jest uprawniona do podważania analizy stanu bezpieczeństwa sanitarnego i decyzji osoby kierującej daną jednostką co do złożenia wniosku o nieutworzenie odrębnego obwodu głosowania.

II.2. Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej nr (...) w W. wniósł o pozostawienie protestu bez dalszego biegu. Wskazał, że tworząc obwody wyborcze na podstawie art. 12 § 4 k.wyb., ma się na uwadze wygodę wyborców, a tym samym największe ułatwienie im wzięcia udziału w wyborach. Jednak tegoroczne wybory, z uwagi na stan pandemii, przebiegały w wyjątkowych warunkach i w części placówek, w których dyrektorzy nie widzieli możliwości bezpiecznego przeprowadzenia głosowania, obwody odrębne nie zostały utworzone.

Następnie podniósł, że przedstawione przez Wnoszącą protest pismo dyrekcji szpitala dotyczy tylko II tury wyborów, przy czym obwody odrębne w wymienionych w tym piśmie szpitalach nie były tworzone w tych wyborach w ogóle. Ponadto, na stronie internetowej Delegatury w W. Krajowego Biura Wyborczego, 10 czerwca 2020 r. została opublikowana informacja zawierająca adresy obwodów odrębnych utworzonych na wybory prezydenckie w 2020 r. Zarówno pracownicy, jak i odpowiednio wcześniej przyjęci pacjenci Szpitala [...] w W. mieli więc możliwość powzięcia informacji o nieutworzeniu obwodu odrębnego na tyle szybko, aby mogli zgłosić się do głosowania korespondencyjnego albo wnieść stosowną skargę.

II.3. Prokurator Generalny wniósł o pozostawienie protestu bez dalszego biegu, jako niespełniającego wymogów ustawowych.

III.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W świetle art. 129 ust. 2 Konstytucji RP, wyborcy przysługuje prawo wniesienia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta RP na zasadach określonych w ustawie. W przypadku wyborów, których dotyczy

protest, jest to ustawa z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. 2020, poz. 979; dalej: u.wyb.2020). Ustawa ta określa zasady i tryb organizacji wyborów Prezydenta RP zarządzonych w czerwcu 2020 r., w związku z ogłoszonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanem epidemii. W zakresie nieuregulowanym w tej ustawie, zgodnie z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu wyborczego.

Zgodnie z art. 15 ust. 2 u.wyb.2020, protest przeciwko wyborowi Prezydenta RP wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 3 dni od dnia podania wyniku wyborów do publicznej wiadomości przez PKW.

Według art. 82 § 1 k.wyb., protest przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub z powodu naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów. Postępowanie z protestu wyborczego ma więc na celu zapewnienie wyborcom ochrony prawnej przed przestępstwami i deliktami wyborczymi, które utrudniają lub uniemożliwiają im korzystanie z praw wyborczych w nieskrępowany i efektywny sposób (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 listopada 2019 r., I NSW 301/19).

Z kolei art. 322 § 2 k.wyb. stanowi, że Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest dotyczący sprawy, co do której w Kodeksie wyborczym przewiduje się możliwość wniesienia przed dniem głosowania skargi lub odwołania do sądu lub do PKW.

Zgodnie z art. 12 § 4 k.wyb., komisarz wyborczy tworzy odrębny obwód głosowania m.in. w zakładzie leczniczym, jeżeli w dniu wyborów będzie w nim przebywać co najmniej 15 wyborców. Nieutworzenie obwodu jest możliwe wyłącznie w uzasadnionych przypadkach na wniosek osoby kierującej daną jednostką. Zgodnie z art. 12 § 12 k.wyb., postanowienie komisarza wyborczego o utworzeniu obwodów głosowania ogłasza się w wojewódzkim dzienniku

urzędowym oraz podaje do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty. Na podstawie art. 12 § 13 k.wyb., na postanowienia komisarza wyborczego w tym przedmiocie, wyborcom w liczbie co najmniej 15, przysługuje prawo wniesienia skargi do PKW, w terminie 3 dni od daty podania ich do publicznej wiadomości. Państwowa Komisja Wyborcza rozpoznaje sprawę w ciągu 5 dni i wydaje postanowienie.

Sąd Najwyższy zauważa zatem, że protest nie mógł być skuteczny, gdyż pracownikom i pacjentom szpitala (w ww. liczbie) przed głosowaniem przysługiwała skarga pozywająca kwestionować nieutworzenie odrębnego obwodu głosowania. Ponadto na dyrektorze szpitala nie ciąży obowiązek informacyjny w ww. zakresie.

Z tego względu, na podstawie art. 322 § 1 k.wyb. w zw. z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020 oraz w zw. z art. 321 § 3 i art. 82 § 1 k.wyb., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.